

je zbral nekatere Župančičeve pesmi iz revij, ki so mi bile nedostopne med mojim kratkim bivanjem v Ljubljani.« (Str. 21.) (Prim. PSBL 3. snopič, 207-08.)

Vrtec (1871—1940) je ustanovil učitelj Ivan Tomšič in ga urejal do 1895, nato do 1918 A. Kržič. Župančič je v njem sodeloval od 1894—1900 in priobčil 32 pesmi, in sicer: 1894 — 1, 1895 — 6, 1896 — 6, 1897 — 10, 1898 — 7, 1899 — 2 in 1900 — 2. Prva Župančičeva uganka v Vrtcu 1894 je bila Čujte čudo preveliko (Nebo).

Čaša opojnosti je izšla 1899, rokopis je poslal L. Schwentnerju proti koncu 1898.

Angeleček (1887—1935) je ustanovil katehet Anton Kržič in ga urejal do 1918 (kot Vrtec). Župančič je v njem priobčil 25 pesmic; 1894 — 2, 1895 — 10, 1896 — 7, 1897 — 3 in 1898 — 3.

Naši zapiski (1902-22), socialna revija. Začeli so izhajati v Gorici.

Slovan (1902-17), mesečnik za književnost, umetnost in prosveto. Izhajal je v Lj. in ga je urejal Fr. Govekar, 1910 Govekar in dr. Fran Ilesič, od 1911 Ilesič, 1914 O. Župančič, od 1915 Milan Pugelj.

Lahkih nog naokrog. Slikala Gertruda Caspari. Verzi Otona Župančiča. Založil L. Schwentner. 1912. Nemške verze je napisal Heinrich Meise, toda Župančič je zapisal v Slovanu: »Pesmice so izvirno slovenske, brez vsakega ozira na prvotno nemško besedilo.« (1914, 31.)

Paljčki Poljanci, 1907, je dobesedni prevod Kreidorfove slikanice.

Licealka je prednica sedanje NUK, tedaj na poljanski gimnaziji.

Velikonočna epistola sinu je izšla v Jutru 3. apr. 1926.

Referat Al. Resa Italijani o Župančiču je izšel v DS 1926.

Podatki o Dumi so zanimivi in novi, dobiti jih je moral pri Župančiču samem. Ta je izjavil Iz. Cankarju v Obiskih, da se je z Dumo ukvarjal več let, vse od časa, ko je napisal Z vlakom. Ta je izšla v Slovanu 1903/04, 138. Poročilo, da je izročil zbirko Kleinmayerju-Bambergu, ni točno, ker jo je dal najprej Schwentnerju, šele po razhodu z njim Bambergu (gl. Župančič, ZD II, 285-98).

Prepisi, ki jih je priložil, se niso ohranili.

Dr. Ivan Prijatelj (1875—1937), slovstveni in kulturni zgodovinar, je bil v tej dobi (1905-19) v službi v dvorni knjižnici na Dunaju.

Prvo knjižno študijo o Cankarju je napisal Božo Vodusek: *Ivan Cankar*, Lj. 1937, o Župančiču Josip Vidmar: *Oton Župančič*, Kritična portretna študija, Lj. 1935.

Martin Jevnikar
Trst

»TA HIŠA JE MOJA...«

Antologija koroškega slovstva, ki jo je v Kondorju pripravil in uredil dr. Matjaž Kmecl, nosi naslov, kakor ga navaja tale zapisek. Besede so iz pesmice, ki je napisana na zidu Gabrove hiše v Blatu pri koroškem Pliberku, posnel pa jih je pred Kmeclom Pavle Zidar v svoji Karantaniji, 1965. Od tam natiskuje verze Kmecl v svoji antologiji, navaja pa jih ponovno v članku Koroški delež v slovenski literaturi, objavljenem v Koroškem koledarju 1977.

V kmečki hiši na Drulovki pod Kranjem sem našel zapis te pesmi natisnjen na vokvirjenem papirju. Drulovska redakcija se glasi nekoliko drugače:

Ta hiša meni sodi,
pa vendar moja ni.

Al bodo kar tretjega
mrliča iz nje nesli?

Za menoj drugi pride,
jo tudi zapusti.

Prijatelj, odgovori:
čigava hiša je?

Francelj Hvasti, p. d. Mohač, se je priženil na Drulovko iz sosednje vasi Breg. Od doma je prinesel na papir z roko zapisane gornje verze, ki so po hišni tradiciji prišli v hišo z Dolenjskega ali Štajerskega. Ker se mu je zdela misel stihov globoka, je dal pesmico znancu grafiku v Kranju, da jo je natisnil zanj in znanca. Tretje dvostišje naj bi bil, po Hvastijevem spominu, stavec spesnil drugače, kakor je verze vseboval dani rokopis. (Verjetno je drugo vrstico brati: z njé nesli.) Sosedje smo, po svojih izobraženskih ušesih, za svojo porabo to dvostišje, ki je najverjetneje res pokvarjeno, nadomestili s polikanima stihoma. S tem »popravkom« in iz dveh variant bi se sedaj glasili verzi takole:

Ta hiša meni sodi,
pa vendar moja ni.

In slednjega po vrsti
odnesli bodo iz nje.

Za mano drugi pride,
jo tudi zapusti.

Prijatelj, odgovori:
Čigava hiša je?!

Avtor navedenih (ali podobnih) stihov (trenutno) ni znan. Po pogovoru z narodopisci prof. dr. V. Novakom, dr. Milkom Matičetovim in dr. Nikom Kuretom gre najverjetneje za stihe, kakor jih imajo hišne table, hišni žegni v kmečkih hišah, najpogosteje v veži, so pa mogoče zapisani tudi na hišnih zidovih zunaj. Ne hišni žegni ne zapisi rékel, verzov, pregovorov ipd. na proceljih hiš niso bili razširjeni v Prekmurju, na Dolenjskem in Štajerskem, ampak so značilna posebnost alpskega sveta Koroške in Gorenjske. Tam bi bilo treba iskati izviren, prvoten zapis tudi verzov, o katerih govorimo v tem zapisu.

Pesnika omenjenih stihov je mogoče iskati med koroškimi bukovniki, razširjevalce pa med božjepotniki, sejmarji in prodajalci hišnih tabel, ki so jih naročali pri tiskarjih »romarskega blaga« na Koroškem in Tirolskem. To more biti seveda samo ugibanje, kateremu naj iščejo trdnega odgovora etnologi in umetn. zgodovinarji.

Slaviste nas zajema misel in čustvo, ki ju navedeni stih izražajo. Prvobitno so izpovedovali človekovo spoznanje o nestalnosti človekovega zemskega bivališča, o minljivosti in kratkosti njegovega življenja. To sta misel in čustvo, ki ju opevajo ljudska pesem o pomladi, ki bo še prišla, ko mene več na svet ne bo, Prešeren v slovesu od prijatelja, ki mu ni težka zemlje odeja, ko so ga vzele vase njene moči, ali Župančič v Prebujenju, kako da hiše sedanjosti so le šotori in mi potujoča samo karavana. Koroško sporočilo pa je obsodba tragične brezpravnosti, a ob tem »nad strastmi, umazanijami, nacionalističnim politikantstvom enkratno učinkovito izražen humanizem« (po Kmeclu v Kor. koledarju 1977, 70).

Viktor Smolej
Ljubljana

PESEM O ARETIRANEM ŽUPANU

V antologiji koroškega slovstva Ta hiša je moja... v zbirki Kondor stoji na prvem mestu pesem Aretirani župan, ki jo je zložila koroška žena Neža Strojnik, ljudska pesnica.

O zadevi Miklavič so v letih 1909 do 1911 zelo obširno pisali v celovških in ljubljanskih časnikih, pa tudi v mohorskem koledarju. Na moja vprašanja sta mi pismeno odgovorila Janko Messner iz Celovca in Mirko Kumer-Crčej z Blata pri Pliberku (pri tem mi je ljubeznivo posredoval dr. Franc Sušnik, ravnatelj Študijske knjižnice v Ravnah na Kor.). Zbrano gradivo zdaj daje jasno sliko o opevanem dogodku, aretiranem županu in ljudski pesnici Strojnici.